

Ukrajina, Žytomyr

Únor 2022

Eva Řezníčková

Málokterá data jsou tak pevně vepsána v české národní paměti jako 8. listopad 1620, den bitvy na Bílé hoře, a 4. únor 1628, kdy J. A. Komenský, biskup jednoty bratrské, natrvalo kvůli svým přesvědčením a názorům musel s rodinou opustit vlast. Společně s dalšími nekatolíky odešel do Lešna a stal se nejznámějším českým vyhnancem. Odhaduje se, že v té době odešlo přes 200 000 vzdělaných lidí za náboženskou svobodou. Děti malovaly portréty Komenského do výtvarné soutěže „Komenský a my“, kterou vyhlásilo Muzeum J. A. Komenského v Uherském Brodě, dospělí krajané se setkali na besedě „Cesty Komenského“. Vypravovali jsme si o době nenávisti mezi katolíky a protestanty a na závěr zhlédli film Komenský.

Od narození slavného moravského básníka Jana Skácela uplynulo 7. února 2022 přesně sto let. Pocházel z Vnorov na Hodonínsku, ale většinu života prožil v Brně. Žáci mají nejraději Skácelovy *Uspávanky* s ilustracemi Oty Janečka. Uspávanku s Popelčíným oříškem znají z paměti. Četli jsme verše z knihy *Proč ten ptáček z větve nespadne*, kterými básník doprovodil kresby zvířat proslulého malíře Josefa Čapka, a *Pohádku o velkém samovaru* s ilustracemi K. Svolského. Některé Skácelovy básně jsou v dětských čítankách.

K mezinárodnímu dni mateřského jazyka jsem se žáky vytvořila projekt, který se týkal přísloví. Ta vyjadřují nějakou moudrost, tedy ponaučení, výstrahu nebo pokárání. Motivací byla pohádka o Slepíčce, ve které měli najít přísloví a dojít k závěru, že odměna může přijít až po vykonané práci. Vyhledávali další přísloví v pracovních sešitech a učebnicích českého jazyka, které běžně používáme v nedělní škole. Vybraná přísloví postupně zapisovali každé na jeden list papíru a dávali je do krabice. Rozdělili se do dvojic, ta si vybrala jednu kategorii /*moudrá přísloví, humorná přísloví, přísloví o čase, zdraví, penězích a bohatství, lásce a rodině apod.*/. Jeden žák přísloví četl a ostatní měli za úkol zjistit, co přísloví znamená, jak asi vzniklo, také říci, zda sami zažili situaci, kdy by mohli toto přísloví použít, do které kategorie přísloví zařadit. A již se hlásili, že taková přísloví znají i v ukrajinštině, jsou sice odlišná, ale mají stejný význam. V dalším úkolu si měli vybrat jedno přísloví a zapsat v jazycích, které znají, případně se pokusit najít další překlady za pomoci internetu. Většinou vyhledávali přísloví v ukrajinštině, ruštině, slovenštině, polštině, němčině, francouzštině, španělštině a angličtině. Někteří přísloví malovali. Pro žáky to byl velmi zajímavý úkol. Mnohá neznámá přísloví hodně pobavila, například „někdo rád holky, jiný zase vdolky“, „pozdní hosti jedí kosti“, „chytřému napověz, hloupého trkni“. Úspěšní byli všichni, překlady psali do obláčků, obdélníků nebo do dílků koláče. Na závěr jsem dětem rozdala pracovní list se známými příslovími, do kterých doplňovaly vhodná slovesa z nabídky. Všechny děti byly oceněny diplomy a pochvalnými listy za účast.

Pátek 18. února byl poslední den, kdy jsem v krajském spolku vyučovala český jazyk. Všichni dostali úkoly z pracovních sešitů a studenti, kteří se budou v dubnu ucházet o přijetí na víceletá gymnázia, pracovní listy k souhrnnému procvičování pravopisu, tvarosloví a větné skladby. Byla jsem ještě přítomna setkání s moderátory z Černihiva /ukr. *Чернігів, město v oblasti Polesí na severu Ukrajiny*/, redakce vysílání pro krajany na Ukrajině, kteří plánují natáčet „Příběh Čechů z ukrajinské Volyně“. Večer jsem se mezinárodním autobusem vracela přes Maďarsko a Rakousko zpět do vlasti.

Dne 21. února slavil svět Mezinárodní den mateřského jazyka. U příležitosti oslav tohoto svátku se konalo v Žytomyru setkání za účasti národních a kulturních společností. Účelem akce byla propagace jazykové rozmanitosti a studium jazyků v zemích Evropy. Účastnili se zástupci příslušníků etnik žijící v Žytomyrské oblasti. Hovořili o významných osobnostech etnické vlasti, básnících, spisovatelích a veřejných osobnostech. Žytomyrský spolek volyňských Čechů zastupovala vedoucí krajského spolku paní prof. Ludmila Číževská s Ljubou Palamarčuk, která recitovala Sládkovy básně. Na závěr bylo zdůrazněno, že studium jazyka předků je příležitostí k setkávání s vrstevníky se stejným jazykovým pozadím, umožňuje navázat vazby s jazykovým prostředím a kulturou. Paní vedoucí zdůraznila, že mezi hlavní cíle spolku patří výchova dětí k toleranci, k občanské i duchovní svobodě a ke sdílení společných evropských hodnot.

Ruský prezident Vladimír Putin v pondělí 21. února uznal nezávislost separatistických území na východě Ukrajiny, Doněcké lidové republiky a Luhanské lidové republiky. Ve čtvrtek 24. února časně ráno zahájilo Rusko invazi na Ukrajinu. S krajany jsem ve spojení, spojení je ale přerušováno, občas není vůbec rozumět. Dospělí, kteří nepracují v profesích klíčových pro chod země, zůstali doma, děti nechodí do škol. Mnozí využili pozvání od příbuzných na venkově a s nejnnutnějšími věcmi odjeli ze Žytomyru

27. února, několik hodin poté, co Ukrajina oznámila, že souhlasí s mírovými rozhovory s Ruskem na ukrajinsko-běloruské hranici, se letiště v Žytomyru stalo terčem vzdušného útoku. Přes všechny problémy se podařilo sehnat autobus, kterým poslední únorový den v ranních hodinách odjely děti s předsedkyní spolku paní prof. Ludmilou Číževskou a za doprovodu několika maminek do Čech. Jsou ubytováni v pražském hotelu Legie. Jsem ve spojení s olomouckou charitou, zajistíme, co bude potřeba.

Srbsko, Bela Crkva, Kruščice, Češko Selo

Výtvarné dílny

Stanislav Havel

Výuku českého jazyka se snažíme obohacovat tak, aby žáky bavila a hravou formou se učili nová česká slovíčka. Výtvarné dílny probíhají především v Bele Crkvi. V únoru jsme vyráběli svíce hromničky a také si připravovali masky na masopust.

Srbsko, Bela Crkva, Kruščice, Češko Selo

Masopust v Českém Selu

Stanislav Havel

Masopust v Českém Selu patřil mezi oblíbené akce českých krajanů. Ti se dříve scházeli nejen poslední víkend před Popeleční středou, aby se před půstem pobavili a zatancovali si s českou kapelou. Bylo zvykem, že na zábavu do Českého Sela se chodilo pěšky tam i zpět z okolních vesnic vzdálených i patnáct kilometrů. Vše se ale začalo pomalu vytrácet a poslední slavení masopustu bylo v Českém Selu před sedmnácti lety!

Tutu tradici se nám podařilo obnovit až letos, ale s veškerou parádou. Na programu byl Maškarní bál pro děti, masopustní průvod a večer taneční zábava s českou kapelou. To, co dříve trvalo několik dní, jsme nakonec vtěsnali do jednoho odpoledne.

Vše začalo poslední sobotu v únoru po čtvrté hodině odpolední. Masky se sešly nejprve v Českém domě, dokrášlily svůj zevnějšek a poté vyšly na ulici Jana Husa, kde zazněly verše s prosbou o povolení masopustního průvodu. Paní předsedkyně České národní rady dala souhlasný klíč k otevření maskenbálu a všichni se mohli vydat na veselou procházku po české vsi. Po návratu pak čekal na děti v Českém domě maškarní bál, který také ohodnotil nejlepší dětské masky, odměnil všechny přítomné narozeninovým dortem. Vrchol „fabiánského“ masopustu nastal kolem sedmé hodiny večerní, kdy začala pravá česká masopustní zábava.

Srbsko, Bela Crkva, Kruščice, Češko Selo

Maskenbal v Kruščici

Stanislav Havel

Češi slaví masopust také v Kruščici. Populární je „svatba“, kdy se žena převlékne za ženicha a muž za nevěstu a jde se po českých staveních sbírat svatební průvod na zábavu v Českém domě. Tato tradice se ale také v posledních letech vytratila. A v nejtěžších dobách udržovali krajané tradici tak, že se jednoduše převlékli do masek a navštěvovali se po domech. Kontinuitu maskenbalu jsme v posledních letech vylepšili o dětský masopustní průvod a maskenbal (maškarní bál) v Českém domě v Kruščici.

Srbsko, Bela Crkva, Kruščice, Češko Selo

Krajanský FAN KLUB

Stanislav Havel

V Srbsku se lidé všeobecně rádi potkávají a druží se. A možná i díky tomu vznikly české besedy, tedy místa, kde se již téměř dvě stě let scházejí čeští krajané. Aby si každý našel své místo setkávání se, tak při českých besedách může najít spolek pěvecký, divadelní, folklorní, sportovní či ekologický. A od letošního února také spolek

fanouškovský. Krajský FAN KLUB vznikl při fotbalovém zápase Evropské konference ligy mezi FK Partizan Bělehrad a AC Sparta Praha, před kterým se dlouho čeští krajané dohadovali, jak vzájemný souboj může skončit?

Rozhodli jsme se tedy založit krajský FAN KLUB a sledovat sportovní česko srbské duely společně na dataprojektoru v Českém mediálním centru, kde se o výsledek můžeme podělit ihned. A při společném sledování fotbalových zápasů vládla výborná atmosféra a bylo nám vcelku jedno, kdo vyhraje, protože hráli NAŠI.

Svatá Helena a Gerník

Únor 2022 u krajanů v Rumunsku

Klára Jíchová

V první polovině měsíce jsme se rozloučili s Kateřinou Žádníkovou, studentkou FFUK a stážistkou programu Erasmus, která tu s námi pobývala od září. Věnovala se volnočasovým aktivitám, korekturám textů a hloubkovému úklidu obsáhlé školní knihovny na Svaté Heleně.

Zároveň jsme na tento post přivítali Anetu Veselou a Pavlu Karešovou. Aneta přebrala mou agendu týkající se informační brožury gernického Českého domu, etnografického muzea, a přípravy sklepní expozice tamtéž. Pavle jsem předala seznam vybraných svatohelenských receptů a ochotných kuchařek, s nimiž sepíše recepty pro chystanou Kuchařku ze Svaté Heleny. Navíc se obě věnují volnočasovým aktivitám a doučování vybraných dětí.

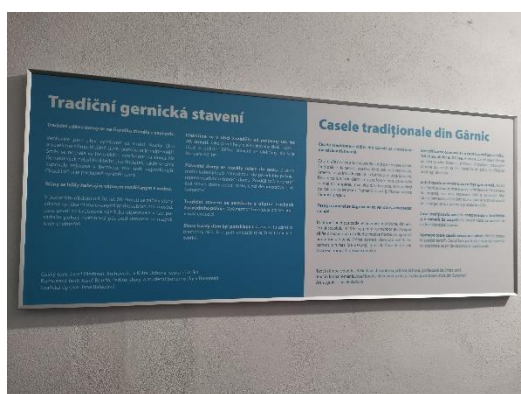
S eibenthalským kolegou Alexem Gajdzicou jsme se pustili do přípravy vzorových i originálních materiálů pro jarní Olympiádu z českého jazyka pro děti ze 7. - 8. tříd i Soutěž z českého jazyka pro děti zbývajících. Zároveň se radujeme z naší knihy rozhovorů s českými krajany v Rumunsku, kterou jsme připravili spolu s paní Vlachovou a vydal ji DZS.

V neposlední řadě jsme už několikátým týdnem velmi vděční za spolupráci s Alžbětou Muroňovou, speciální pedagožkou, která pobývá s Alexandrem Gajdzicou v Eibenthalu. Alžběta se pravidelně věnuje vybraným dětem ze Svaté Heleny i Gerniku a chystá pro ně individuální studijní materiály, podle nichž pak s dětmi pracujeme.

Další radost míří do Českého muzea na Gerniku. Informační panely již máme vytištěné právě je rozvěšujeme v expozici.

A nebyl by to správný únor, kdybychom s dětmi na Svaté Heleně nevyrazili alespoň na krátkou masopustní obchůzku v maskách...

... a s gernickými na tradiční masopustní zábavu.

Brazílie, Sao Paulo

Slavnostní předání osvědčení

Ivana Jandová

Dne 24. 2. 2022 se na Generálním konzulátu České republiky v São Paulu, ve spolupráci s českými ministerstvy, Domem zahraniční spolupráce a Česko-brazílskou kulturní unií, uskutečnilo slavnostní předání osvědčení o úspěšném absolvování kurzu českého jazyka za minulý rok.

U předání byl přítomen generální konzult Miloš Sklenka, zástupce generálního konzula Viktor Dolista, nový prezident União Cultural Tcheco Brasileira pan Jorge Novotný, pedagogická koordinátorka Nora Machalous a já, jakožto paní učitelka. Pro diplom si přišlo více než 45 studentů. Už se moc těšíme na následující rok!

Chorvatsko, Daruvar

Dílny v české škole v Daruvarském Brestově, Končenicích a Ivanově Sele

Bohdana Pěva Šolcová

Tématem **Ptáci** jsme se zabývali také v měsíci únoru. Tentokrát jsme se zaměřili na čápy, kteří k nám do Chorvatska na některá místa již přiletěli. Vyprávěli jsme si o jejich životě, stavbě těla, rozmnožování, hnízdění a řekli jsme si o těchto velkých stěhovavých ptácích spoustu zajímavostí. Děti hádaly, která vesnice v našem kraji je vyhlášena čapí vesnicí, a kolik hnízd má na sloupech (*banderách*). Některé děti si vzpomněly, že je to česká vesnice **Ivanovo Selo** (Pémie). K počtu **18 hnízd** dospěly metodou „Méně, více“, která připomíná hru „Přihořívá, hoří“. Potom hádaly, která vesnice v Chorvatsku byla v 90. letech vyhlášena první evropskou čapí vesnicí, a kolik je na jejích sloupech, komínech a střechách hnízd. Nikdo z žáků nevěděl, že jde o malou vesničku **Čigoć** ležící v Parku přírody Lonjsko Polje, kde si čápi vystavěli **47 hnízd**.

Tak jako v každé dílně týkající se tématu Ptáci se stala zlatým hřebem **výroba ptačího krmítka**. Každý žák měl možnost si z předem nařezaných dílů (za jejich nařezání děkuji svému manželovi) sestavit dřevěné krmítko. Děti si z domova přinesly kladívko a hřebíky a s velkou chutí hřebíky zatloukaly. Protože jsem spojila dvě školy, českou školu v Daruvarském Brestově se školou v Končenicích, bylo zapotřebí, aby při počtu 17 žáků spojili své síly také učitelé. Děti napočítaly, že učitelé jsou čtyři plus jeden „pomocný učitel“ (můj manžel). Dětem jsme pomáhali sestavovat díly a zatloukat hřebíky. Vzniklý „rambajz“, z něhož jsme měli všichni radost, vyhnal pana školníka z chodby do sborovny, kde hledal ztracený klid. V závěru hodiny jsme si připomenuli, čím ptáky krmíme a jakou potravu jim nenabízíme, abychom jim neublížili. Děti vyplnily pracovní list a řekly, co ptákům do svého krmítka připraví.

Česká základní škola J. Růžičky Končenice a česká obvodní škola D. Brestov

Česká obvodní škola Ivanovo Selo

V české základní škole v Ivanově Sele byla práce o poznání klidnější, protože čtyři děti nedokázaly vyprodukovat tolik hlomozu jako jejich kamarádi z Brestova a Končenic.

Opět děkuji svému manželovi za pomoc a rodině Novákových za darování dřeva z jejich rodinné pily. Bez nich by tyto dílny nemohly vzniknout.

Chorvatsko, Daruvar

První končenický masopust po době koronavirové

Bohdana Pěva Šolcová

Letos jsme se konečně dočkali tradičního masopustního průvodu v Končenicích, který se od vypuknutí pandemie koronaviru nekonal. Bohužel se odehrával v poněkud stísněné atmosféře způsobené válečným konfliktem na Ukrajině. Když se průvod zastavoval u jednotlivých stavení, stáčela se konverzace během konzumace koblížků a kořalky na válečné události. Ty mnohým krajanům připomenuly, co se v 90. letech dělo v Chorvatsku během občanské války v Jugoslávii. „Všechno se to vrátilo. Znovu prožívám, co se u nás během války dělo. Jako by to bylo včera. Připadám si jako ve filmu,“ řekla bývalá novinářka českého týdeníku Jednota paní Vlatka Daňková.

Ráno po nalezení medvěda vyrazil masopustní průvod od začátku vesnice. V průvodu se objevily již tradiční a neměnné postavy laufra, turka, tanečníků, židů, ženicha a nevěsty s dítětem, kominíka, Líčana s medvědem atd. Před vybranými staveními laufr zapráskal bičem, pozdravil se s domácími a maskary si s nimi zatančily.

Maškary

Medvěd vyválel ženy a děvčata, kominík umazal sazemi všechny, kteří nestačili utéct, a židi strašili zabítymi králíky uvázanými u pasu. Všechn křik a smích doprovázela končenická dechovka. Průvod šel vesnicí celý den (Končenice mají na délku asi 7 km) a skončil veselící v kulturním domě v nedaleké vesničce Otkopi. V čele průvodu nešlo, ale

celou dobu tančilo několik mužů tradiční taneční sestavu. Před jejich výkonem každý smekal klobouk, jelikož tento non-stop tanec vyžaduje výbornou fyzickou kondici a schopnost překonat bolest. Mladí muži tancují ve vysokých kožených botách a již se několikrát přihodilo, že museli být z bot vyřezáni.

Poměrně nedávnou tradicí se stalo lezení medvěda na *banderu* (česky sloup) před Českým domem v Končenicích.

Vyslaná učitelka s rodinou u Jandů v Končenicích

Chorvatsko, Daruvar

Příprava na divadelní přehlídku

Bohdana Pěva Šolcová

V březnu by se měla odehrát tradiční divadelní přehlídka v Lipovci. Divadelní zkoušky byly během pandemie pozastaveny, ale v tomto pololetí se velmi pomalu rozjíždějí a herci si zvykají na jejich režim a přítomnost. Jednou z besed, která se chce přehlídky účastnit, je Česká beseda Viroviticko-podravského kraje, které pomáhám jako režisérka. Pro besedního herce Tondy Horáka jsem vybrala krátkou hru **O Sněhurce** z produkce divadla Sklep.

Přestože by se mohlo vzhledem k užitým rekvizitám zdát, že jsou zkoušky více než veselé, je v lahvicích voda obarvená potravinářskými barvivy.

Také Česká beseda Hrubečné Pole mě požádala o pomoc. „*Jsme čtyři ženy v předdůchodovém a důchodovém věku a chceme hrát divadlo. Nejlépe, jak baby drbají před dučanem a pomlouvají mladé.*“ Tak zněla jejich „zakázka“. Nezbylo, než abych pro ně napsala krátké divadélko o tom, jak ženy komunikují. V závěru hry s názvem **Mýdlovka** přecházejí ženy z „normálního“ způsobu komunikace na komunikaci on-line, což u starších žen vyvolává řadu situačních a komunikačních potíží. Nicméně závěr hry je pozitivní: ženy se domluví v jakékoli době za jakýchkoli podmínek.

